

ESIMENE PEATÜKK

I

Oli varane tund. Haruldaset soojad ja vaiksed ilmad olid sellele Euroopa kõige loodepoolsemaks eelpostiks oleva saare loode-rannikule toonud peaaegu võrdsel hulgal sääski ja turiste. Laste hääled helisesid eredas, selges hommikus, märjale liivale jäid väikesed jalajäljed. Üle mere mühina kostis murelik hüüatus, kui rannatoolide, linade ja toidukorvidega koormatud vanemad mööda kitsast üherealist teed ranna poole ruttasid. Aga üksik, terav karjatus tabas neid hirmunoolena ja kõik pillati käest ning kui nad veepiiri poole kiirustasid, kerkis nende väledate jalgade alt liiva.

Lapsed seisis mere hoovamisega imekergelt kaasa loksuva inimkuju ümber, ta juuksed olid liivas laiaili nagu mererohust lehvik. Noor naine vahtis taevasse, mis peegeldus ta suurte avatud silmade sinas. Kena nägu, aga vasakult poolt marraskil, merevesi oli löikehaavast põsel vere välja loputanud. T-särk oli rebenenud, kaeluse juurest katki, üks rind paljas. Ta oli paljajalu, valged vereplekilised aluspüksid puruks rebitud.

Üks surnukeha piiravatest tüdrukutest pööras oma kahvatu näo vanemate poole, tumedates silmades juba paistmas lapsepõlve süütuse hukkumine. Ta küsis vaikselt häälel: „Kas temaga saab kõik korda?“

II

George Gunn voltis oma kuue kokku ja asetas selle ettevaatlikult juhiistmele, enne kui ukse kinni löi. Kell polnud veel pool kümmegi ja ometi oli hommikupäike juba kõrvetama hakanud. Ta klõpsas Motorola raadiosaatja vööle ja kääris sinise särgi varrukad üles, nii et need ulatusid imenapilt üle küünarnuki.

„Täna tuleb jälle palav päev, George.“ Konstaabel Louise McNishi paistis see väljavaade rõõmustavat.

Gunn urahtas ja jõllitas naist üle auto katuse. Ta eelistas mere kohal lõõtsuvat tuult, vihma torkimist näol. Kõik sõltub sellest, arvas ta, millega sa harjunud oled. McNish, temast tubli kakskümmend aastat noorem, oli suurelt saarelt. Pehme kliimaga lõunast. Mõnikord nimetatakse seda paika Glasgow'ks. Seal jooksevad nad kohe varju otsima, kui vähegi vihmaga ähvardab. Ta pööras pilgu ranna poole.

Rannast kõrgemal asuva parkimisala killustikul seistes nägi ta mõõna ajal liiva alt välja tunginud musta kaljut, tõusupiir maha joonistatud mererohu ribadega, mille meri looklevate kaartena oli sinna jätnud. Kerge tuuleke tõi kohale mererohu lõhna, soolase ja tuttavaliku. Valge Nissan X-Traili kõrvale liivaribale oli pargitud kiirabiauto, sinise valguse sähvimine jäi augusti lõpu võrratus päikesepaistes peaaegu märkamatuks. Üks naine küürutas mõõnapiiril kergel liivakallakul selili lamava inimkogu kohal. Vormiriides politseinik ja kaks kiirabibrigaadi meest seisis ja vaatasid pealt. Sellisel hommikul mõjus surm erakordselt kohatuna.

Gunn asus üle ranna teele, Louise tema kannul, mustad saapad jätsid pehme liiva sisse sügavad jäljed. Vormi kandev politseinik noogutas neile ja astus kõrvale. Arst tõstis pilgu surnukehalt. Ta heledad juuksed olid kuklasse tõmmatud ja klambritega kinnitatud, et need näo ette ei langeks. Tugev nägu, kahvatu, meikimata. Ta nägi väsinud välja. „Päris laps veel,“ ütles ta.

Gunn langetas pilgu surnukehale ja tundis, kuidas miski ta kõhus keerab. Ta tundis seda tüdrukut. Mitte isiklikult. Aga ta nägu oli väga tuttav. Silmatorkav nägu, täidlased huuled, mida ta oli näinud tihti naervat. Ta pikad siidised kastanpruunid juuksed olid mererohu sees pusas, sinised silmad vaatasid tardunult, peaaegu süüdistavalt talle otsa. Ta muidugi teadis, et see on ainult tema peas. Süütunne, mis teda alati tabas, kui puutus kokku surmaga, mida ta ei suutnud õigel hetkel ära hoida. Gunn sulges silmad. Mis ta nimi nüüd oligi?

„Caitlin Black, seersant,“ ütles arst, nagu oleks ta mõtet pealt kuulnud.

Gunn noogutas. Jah, nüüd tuli talle meelde. Ta avas silmad ja libistas pilgu üle tuttavate näojoonte, märkas marrastust vasaku silma all ja lõikehaava paremal põsel. „Kuidas ta suri, Sam?“

Doktor Samantha Blair oli nüüd juba aasta aega saarel olnud, ta täitis Stornoways perearsti kohuseid ja tänu Aberdeenis kolm aastat patoloogi assistendina töötamisele olid tal hindamatud ekspertteadmised. Oskused, tänu millele Church Streetil ta otsekohe politseiarstiks palgati. Selles ametis oli ta käinud kohal enesetappude ja õnnetusjuhtumise elu kaotanute juures. Aga paistis, et see võib olla tema esimene mõrv. „Vägivaldset surma,“ ütles ta. „Suur osa neist põrutustest, mida sa näed, marrastused kehal ja haav näol, tekkisid enne surma.“ Ta prunditas huuli. „Ja võimalik, et ta vägistati. Päril jõhkral.“ Ta sikutas tüdruku rebenenud T-särki, mis nüüd päikese- paistes kuivas. „See on tal peaaegu seljast rebitud. Aluspüksid on puruks. Vaginaalsed vigastused.“

„Surma põhjus?“

Sam kehtitas õlgu. „Võimatu öelda. Võib-olla löök vastu pead. Ta võis uppuda. Kopsud on vett täis, aga see ei tähenda midagi. Täpse surmapõhjuse kindlaks tegemiseks on vaja teha koolnuvaatlus.“ Ta tõusis kangeks jäänud lihaseid sirutades püsti. „Ma võtan tupest DNA-proovi. Kui seal on seemnevedelikku, siis annab see meile vihje vägistaja tuvastamiseks, ja vägistaja on arvatavasti ka mõrtsukas.“ Ta ohkas. „Aga läheb mitu päeva, enne kui me laborist vastused saame.“

Gunn kuulis ainult kajakate karjumist, kes lendasid ümber kaljude, millel nad pesitsesid, ja mere loksumist, kui mõõnav vesi taas

kord Mustast lahest taandus. Päikesevalgus langes sädelevate kalliskividena veepinnale ja neemetipu taga nägi ta kuskil East Roagi lähel kala järele sukelduvat suulat. Elu liikus edasi, nagu see oli selles Atlandi ookeani ja Euroopa mandrilaama loodepoolse serva kokku-puutepunktis liikunud aegade algusest peale. Aga mitte selle vaese surnud tüdruku jaoks ta jalge ees.

Ja ta mõistis, et see kõik kestab seal edasi veel ka siis, kui läinud on ka tema. Vaatamata oma naise palvetele oli ta tõrjunud pensionile jäämast, sest tajus, et see ainult kiirendaks ta teekonda lõpu poole, mida ta kogu oma elu jooksul oli resoluutselt keeldunud tunnistamast. Lõpu, mida oli üha raskem eirata. Ta langetas pilgu uuesti jalge ees lebavale Caitlin Blacki elutule kehale ja tundis ennast süüdi selle pärast, et on nii kaua vastu pidanud, kui keegi nii noor ei olnud seda suutnud. Keegi, kel oli kõik veel ees.

Sam kükitas uuesti maha ja ta hääl tõmbas Gunni tole mõtisklustest välja. „George, vaata seda.“ Gunn pilgutas silmi ja teritas naise kõrvale kükitades pilku, kui too hakkas tüdruku soolakihiiga kaetud juukseid tasakesi lahku tõmbama. Päevavalguse kätte ilmusid juuste vahele lootusetult kinni jäänud peenikese kuldketi otsad. Arst keeras surnud tüdruku pea küljele ja tõi nähtavale väikese särava kullast objekti, mis oli ta vasaku kõrva taha peitunud. See oli endiselt katkise keti otsas. Gunn kortsutas kulmu ja uuris seda hoolikamalt.

„Mis see on?“

„Mingisugune ripats.“ See oli ümmargune, kullast nagu kettki ja silmakujuline, paheliselt mõjuv sinine kivike selle keskel nagu iiris. „Minu arvates on see safiir.“

Gunn vaatas talle üllatunult otsa. „Ehtne?“

Sam kehtas õlgu. „Pole minu eriala. Seda pead küsima juveliirilt.“

„Arvad, et tema oma?“

„Võib olla.“

Gunn kobas pükste tagataskust Samsungi telefoni otsida. Nüüd jagati neile selliseid traditsiooniliste politseinike mustade märkmike asemel. Ametlikult nimetati neid proosaliselt mobiilseteks pihuseadmeteks. Erinevalt vanadest märkmikest sai nendega pildistada,

tunnistusi salvestada, aruandeid trükkida ja talletatud siis juhtmevabalt saata. Gunn ei sallinud seda. Ta kohmitses kaamerat avada. Louise kummardus üle ta õla ja toksas ekraanile. „Libista nüüd üles.“

Ta tõmbas aparraadi ärritunult noore konstaabli eest ära. „Ma oskan ise ka!“

Seadme ekraanil vilkus kujutis liival lamavast tüdrukust. Ta tegi mitu fotot, enne kui palus arstil juuksed eest nihutada, et saaks ripatist lähivõtte teha. Gunn tõusis, kuulis raksatust oma põlves ja tundis alaseljas valutorget. „Kas keegi teab, kus ta elab? Kuidas ta siia sai?“

Mundris politseinik oli varmas aitama. Noor konstaabel, hiljuti katseaja läbi teinud. „Kui ma siia jõudsin,“ ütles ta, „siis oli selles majas seal üks naine.“ Ta viipas ebamääraselt ranna kaugema otsa poole. „Ta ütles, et kaljudel seisvas majas põles kogu öö tuli.“ Ta pöördus peaaegu otse nende pea kohale osutama. Must kalju kerkis kaheksa meetri kõrgusele sinise taeva poole ja selle serval joonistus välja valgeks võõbatud suvila kivistuse viilude ja sakiliste vintskapide siluett.

III

Selleks ajaks, kui nad Louise'iga olid mööda kitsast üherealist teed kaljudele roninud, oli Gunnil kops koos ja ta oli nooremast kolleegist mitu sammu maha jäänud. Ja teda rõõmustas tugevamaks muutuv tuul, mis lahelt sinna üles puhus, ta kuumusest roosatavaid põski jahutas ning kõigest hingest pingutavate kopsude jaoks hädavajalikku hapnikku tarnis.

Majake oli suurem, kui alt vaadates paistis. Kaugema katuseviilu suhtes täisnurga alla oli ehitatud katusealune, mis tekitas maja taha osaliselt ilma eest kaitsva hoovi. Autovärv seisis lahti, aga jalgvärv oli kinni kiilunud ning Gunn ja Louise pidid ettevaatlikult üle karjastilla kõmpima.

Kunagi hoovi katnud puidulaastud olid suuremalt jaolt hiljutise ebaharilikult kuiva perioodi käes kõvaks paakunud mulla alla mattunud. Maja ise oli näinud paremaid päevi, lubikrohv koorus seintelt, taimed vohasid trepi ja tagaukse ümber. Kõrvalhoone juurde oli pargitud vana laimiroheline Ford Fiesta.

Gunn peatus seda pildistama, enne kui läks sõidukit lähemalt uurima. Ta tõmbas kummikindad kätte ja avas juhiukse. Auto sise-mus oli luitunud ja tuhmunud ja Gunnile löid ninna ülemvõimu pärast võitlevad niiskuse lõhn, kopituselehk ja liisunud märja koera hais. Ta kummardus mullakamakatega kaetud kummist porimatilt huulepulka üles korjama. Fuksiaroosa. Ta sättis selle kulunud istmekattele ja vaatas tagaistmele. Sinna laiali laotatud pool tosinat narmendavat moeajakirja olid täis mudaseid käpajälgi. Ta sulges ukse ja läks ümber auto kõrvalistuja poole, võttis istet ja avas kindalaeka. Koos muu teismelise tüdruku rämpsuga pudenesid sealt välja kommpaberid ja tühjad nätsupakid. Katkine ripsmetušihari. Pudel kuivanud kahvatusinise küünelakiga. Kindalaeka sügavustes oli auto manuaal, veepilekiline ja räbaldunud. Gunn kummardus väljapudenenud kraami läbi tuustima ja ta tähelepanu pälvis lühike, umbes viieteistkümne sentimeetri pikkune plastpulgake, üks ots roosa, teine valge. Ta tõstis selle üles. Väikeses ristkülikukujulises aknakeses valge otsa pool oli kaks lühikest paralleelselt triipu.

Avatud ukse kohale langes vari ja ta nägi pöördudes, kuidas Louise seda lähemalt uurima kummardub.

Gunn küsis: „Kas see on see, mis ma arvan?“

Louise kummardus maast tühja pappkarpi võtma ja näitas seda Gunnile. „Noh,“ nentis ta, „Covidi test see ei ole.“

„Pagan!“ Vandesõna lipsas ta suust valuliku sosinana. Mingil moel tegi see asja veel halvemaks. Ta võttis ennast kokku ja pildistas mõlemat eset, enne kui need läbipaistvast plastist asitõendite kotti poetas ja selle kinni tõmbas. Ta astus autost uuesti sooja päikese kätte. „Louise, vaata maja ümbrus üle. Ja mine mööda seda rada neeme tipuni. Kui sinna on midagi vedelema jäänud, siis on vaja see enne üles leida, kui tuul tõuseb.“ Ta pöördus maja tagakülge üle

vaatama, selle aknad olid tolmust peaaegu läbipaistmatud ja varjasid maja hämarat sisemust. „Ma vaatan sisse.“

Majas oli jahe, paksud kiviseinad trotsisid päikese pingutusi tungida selle sisemisse jäisusse. Õhus hõljus niiskus ja ometi oli inimeste hiljutine kohalviibimine tajutav. Seda oli raske täpselt määratleda. Arvatavasti lõhn. Kehad. Higi. Ja veel midagi. Alkoholi, sai ta aru, kui kitsa koridori hämarusest kööki astus ja nägi aknast langevate päikesekiirte käes sätendamas poolikut valge veini pudelit. Määrdu- nud tööpinna, pudeli kõrval, seisis kaks klaasi. Ühe põhjas oli veel tilgake veini, serval fuksiaroosa laiguke.

Tööpinna oli leivapuru ja Gunn vajutas prügikasti kaane avami- seks pedaali ja nägi poolelijäetud võileiba koos plastpakendiga ning kokkukäkerdatud kotte ja salvrätte ja kaht tühja veinipudelit.

Ta läks akna juurde, sättis käed valguse eest varjuks ja piilus välja. Sinna ei olnud surnukeha ja väikest rühma sellega tegelevaid inimesi näha. Aga ta nägi lahe kaugemat serva, kus päikesevalgus ta auto kapotilt vastu läikis, ja naist, kes üleval künka otsas maja juures pesu kuivama riputas. Ta tõstis pilgu ja nägi, et köögitiili põles ikka veel, ehkki praegu oleks olnud raske eristada selle valgust ruumi tulvava- test päikesekiirtest. Aga öösel pidi see sellesse teise majja kindlasti näha olema ja ta oletas, et pesu kuivama riputav naine ongi arvata- vasti seesama, kes sellest konstaablile teada andis.

Ta kõmpis avatud köögist tagasi koridori. Uks avanes väikesesse elutappa, seinal 1970ndate vaimus, aastatest ja turbasuitsust tuhmun- nud ja pruuniks tõmbunud tapeet. Õhus levis veel eripärast sooja turbasuitsu lõhna, ehkki kes teab, millal viimati kaminasse tuld tehti.

Ülemisel korrusel oli kaks magamistuba, üks kummalgi pool väikest trepimadet, nende vahel tibatilluke vannituba. Vana muhk- lik puidust otsalaudadega voodi vasakut kätt jäävas ruumis oli kae- tud viledaks muutunud narmalise voodikattega, see oli tumesinine, peaaegu must nagu lese väarikus. Teise toa voodi oli sellega teravas vastuolus, see oli häbitult alasti, linad olid kõrvale lükatud ja paljas- tasid ilmselt palavikulisest tegevusest jäänud kaose jälgi, pehmetesse patjadesse surutud peade lohke. Tuba lõhnas seksi järele. Linadel oli plekke ja valgetel padjapüüridel pikki kastanpruune juuksekarvu.

Gunnile jäi silma miski põrandal, poolenisti voodi all. Ta küürutas vaatama, mis see on: ära visatud krediitkaardi kviitung. Ennast uuesti sirgu ajades läks ta ärkliakna juurde. Ta kallutas pead, nägi, kuidas Louise mööda teerada neemelt tagasi tuleb, ning võttis vöölt raadiosaatja, et temaga rääkida.

Läks paar minutit, enne kui Gunn Louise'i majja sisenemas kuulis ja talle hüüdis, et ta üles tuleks. Naine astus magamistuppa ja ta pilk langes kohe voodile. Ta pöördus Gunnile otsa vaatama. Gunn ütles: „Me peame sõrmejälgi otsima ja püüdma saada DNA-proove. Ja kõik siin üles pildistama. Sellest alustades ...“ Ta kummardus veel kord, seekord krediitkaardi kviitungit pildistama, enne kui selle kummikinnastes sõrmede vahele võttis, et seda lähemalt uurida.

„Mis see on?“ küsis Louise.

Gunn torkas selle asitõendite kotti. „Krediitkaardi kviitung Stornoway kooperatiivist. Arvatavasti selle veinipudeli eest, mis poolikuna köögilaulal seisab.“

Gunn jättis Louise'i rannale valvama, kuidas Caitlin Blacki laibakoti lukk ettevaatlikult kinni tõmmati; temast liiva sisse jäänud jälje oli algav tõus juba kustutanud. Varsti kaob igaveseks, täpselt nagu ta elugi, vähimigi tõend selle kohta, et ta seal olnud on.

Kui seersant oli mööda kivist rada jõudnud majani lahe kaugemas otsas, higistas ta kohutavalt. Ta peatus ja kohmitses otsida taskurätti, et sellega laupa kuivatada. Naine oli endiselt pesunööri juures. Kas ta oli olnud seal kogu aja? Gunn nägi, et nüüd korjas ta pesu kokku. Linu, särke, sokke. Viskas kõik pruuni plastkasti. Gunn täitsa uskus, et naine oli neid asju viimase tunni jooksul pool tosinat korda kuivama pannud ja nõõrilt kokku korjanud. See andis talle hea vabanduse passida aias, kust avanes rannas toimuvale segamatu vaade.

Kui Gunn lähemale jõudis, mõjus naine süüdlaslikuna.

„Tere hommikust, proua ...?“ ütles Gunn

„Caimbeul,“ vastas too ja pühkis käsi põlle sisse. Ta oli viiekümendates eluaastates. Ta läikiva sileda nahaga nägu tõstsid esile hõbehallid kuklasse korralikku krundi tõmmatud juuksed.

Gunn noogutas ranna poole. „Kena vaade.“

Naine pörnitses teda. „On tõesti.“

„Teil on täna päris tõsine pesupäev, proua Caimbeul.“

„Võtan taevaisa antud päikesest viimast. Jumal teab, et seda me kuigi palju ei näe.“

Gunn suutis mõrult muiata. „Jaah.“ Ta otsis välja töötõendi. „Seersant George Gunn,“ tutvustas ta ennast tõendit naisele näidates. „Te olete siis näinud, kes seal all tuleb ja läheb.“

„Olen. Nad tulid siia üles politseisse helistama.“

„Kes?“

„Need inimesed, kes ta leidsid. Turistid. Muidugi inglased. Nende koolides on veel vaheaeg.“ Ta raputas pead. „Seal all ei ole mobiili-levi.“ Ta ohkas. „Lapsed olid kohutavas seisus. Noor naispolitseinik sõidutas nad Stornowaysse. Tunnistusi andma.“

Gunn noogutas. „Kas teie teatasite, et nägite selles majas seal öö läbi tuld põlevat?“

„Mina.“

„Kellele see kuulub? See maja.“

„Oh, seda ma ei teagi. See kuulus ühele vanemale inglise härrasmehele. Ta käis lihavõtete ajal ja suvel paariks nädalaks. Aga eelmisel aastal ta suri, nii et ...“

Gunn ootas, et naine jätkaks, ja julgustas teda, kui ta seda ei teinud. „Nii et ...?“

„Anna Macpherson Breacleitist käis tema juures koristamas. Enne omaniku tulekut ja pärast ta minekut. Nii et arvatavasti on tal võti endiselt alles.“ Ta pani käed lopsaka rinnapartii alla risti. „Ma ei kahtle üldse, et sealt nad selle saidki.“

„Kes?“

„Caitlin Black ja tema noormees. Nad kohtusid seal terve suve jooksul aeg-ajalt. Kahtlemata arvasid, et keegi ei tea.“ Ta tõmbas kurjaks pilkeks kõverdunud huulte vahelt õhku kopsu ja raputas pead. „Siin, härra Gunn, ei saa teha midagi nii, et keegi ei teaks.“

„Ennekõike teie.“

Kui naine kavatseski solvuda, siis takistas Gunn tal oma Samsungi välja otsides ülbet hoiakut võtmast. „Kas see on Caitlin?“ küsis ta ja avas ekraanil surnud tüdrukust tehtud foto.

Naine vaatas seda ja ta silmad läksid suureks. Käsi kerkis kokkumult suu ette. „See seal all on tema?“

Gunn noogutas.

„Oh jumal! Vaene väike piiga.“

„Caitlin Black?“ Gunn tahtis päris kindel olla.

Proua Caimbeul noogutas sõnagi lausumata. Tal paistis olevat raskusi hingamisega. „On ta ... kas ta on surnud?“

„Kahjuks küll.“

Ootamatult naise silmadesse tulvavad pisarad panid Gunni ennast ebamugavalt tundma. „Ta vaesele emale on see kohutav löök.“

„Te siis tunnete ta perekonda?“

„Seersant, meid ei ole siia Suur-Bernerale palju jäänud. Kõik tunnevad kõiki.“

Gunn torkas telefoni tagasi taskusse. „Vaevalt te teate, kes see tema noormees on?“

Vaatamata pisaratele ilmus naise näole meelepaha. „Muidugi tean. Ma olen teda Nicolsoni kooli lapsevanemate koosolekutel näinud küll ja veel.“

Gunn ei suutnud üllatust varjata. „Ta on õpetaja?“

„Jaah. Ja selle neiukese jaoks kindlasti liiga vana.“ Ta pööras märgade silmade pilgu ranna poole. „Vaene, vaene tüdruk.“

IV

Ilus ilm muudkui kestis, sama visalt nagu enamasti suvine vihm, mis tavaliselt sügise lähenedes üle Atlandi pühkis. Kogu pika sõidu läänerannikule Nessi istus Gunn vaikides juhi kõrval. Ükskõikne päikesevalguse suhtes. Sügavale omaenese süngesse rusutusse mässituna. Teades, et ei suudaks ise juhtimisele keskenduda, oli ta Louise'i hea meelega rooli lubanud.

Suurema osa nelikümmend viis minutit kestnud sõidust üle raba oli ta sihitult läbi tuuleklaasi põrnitsenud, põhja ja itta, üle üksluisse

laotuse. Kanarbik juba õitses, terve ookean lainetavat lillat, mis võbeledes saare asustamata keskosa poole kadus, sinna, kus kevadel õit- sesid niiskeid lohke täites sinised meelespealilled ja piki teeäärseid kraave kasvasid kollased varsakabjad.

Põhja suunduva tee ääres seisid üksteise järel külad nagu hel- med kaelakees, täielikult valla talvetormidele, mis puhuvad viis tuhat kilomeetrit üle ookeani, et elada oma raevu välja kõigutama- tul rannajoonel, mis klapib kokku siinsete inimeste iseloomuga. Siin ei kasvanud peale üksikute kidurate põõsaste midagi, mis tuule eest mingitki varju pakuks. Puid oli siin kandis näha veelgi vähem kui ini- mesi. Teest lääne pool ulatus maa kaldani, mida tunti mustmaana – selle viljakas *machair* oli algne põhjus, mis meelitas inimesi siia paigale jääma.

Ja iga asundus oli püstitanud oma kiriku, sama usu erinevad lahud, kinnituseks inimeste suutmatusele milleski kokku leppida. Šotimaa kirik. Šotimaa vabakirik. Šotimaa Vabakoguduse Edasi- viijad. Šotimaa presbüterlik vabakirik. Gunn oli nende kokku luge- misest ammu loobunud. See, mida inimene politseinikuna nägema peab, muudab raskeks ükskõik millesse uskumise.

Nad möödusid Crossis vabakiriku esiletükkivast hoonest tükkis selle kellata torniga ja sõitsid üles selle taga asuvast nõlvast. Mõne minuti pärast algas lauge langus Nessi sadama poole. Crobosti äri juures keeras Louise paremale ja auto ronis üles Crobosti külla, mis oli piki künkaharja laiali venitatud. Neist allpool nähtavale ilmu- nud kuldse liiva kaar keerdus ümber lahe ja sadama. Lahel säbrutav päikesevalgus oli pimestavalt ere ja Gunn pani päikeseprillid ette – samavõrra silmade kaitsmiseks kui prillide taha peitu pugemiseks.

Paremat kätt viis asfalteeritud tee üle karjasilla Crobosti kiriku juurde, kust avanes suurepärase vaade saare põhjaosale kuni Butti tuletornini välja. Suur parkla ilmestas kiriku jätkuvat mõju koha- likule kogukonnale ja parkla kohal kõrguv kirikla nägi sini-sinise taeva taustal uhke välja. See oli olnud Donald Murray kodu, mehe, kes teise inimese elu päästmiseks tappis ja selle tagajärjel oma elu kaotas.

See viis Gunni mõtted jälle Fin Macleodile.

Nüüd oli sellest juba palju aastaid, kui ta oli esimest korda koos Finiga Nessi tulnud, et näidata tolele kohta, kus tapeti Angel Macritchie. Sealsamas all sadamas paadikuuris. Ja peaaegu sama palju aastaid oli möödunud päevast, mil ta teda viimati näinud oli. Sellest ajast, kui Fin lahkus saarelt pärast seda, kui Donald Murray Stornoways kirikukohtu hoone ees maha lasti. Fin oli talle kohe meeldima hakanud. Vaevatud mees, jah, aga hea südamega. Ta väärís paremat kui see, mida saatus talle minevikus kaela oli saatnud. Ja paremat, teadis Gunn, kui see, mis ootab ees vahetus tulevikus. Ta sulges silmad ja tundis, kuidas meeleheide ta enda võimusse saab.

„See ongi?“ tungis Louise'i hääl ta pimedusse ja ta tegi silmad uuesti lahti.

„Jah.“

Louise juhtis auto killustikuga kaetud parkimisalale 1950ndate kivikrohviga majakese ees, mis vaatas lahele teest pisut allpool.

„Kas tahad, et tulen kaasa?“

Gunn noogutas ja nad mõlemad astusid autost kerge üle nõmme puhuva lõunatuule kätte. Gunn seisatas viivuks, et ennast koguda, ja hingas siis sügavalt sisse.

Louise tuli mööda teerada tema järel ja nad ronisid ukse taha trepile. Gunn kloppis kolm korda uksele ja astus siis sammukese tagasi, et päikesepriidid ära võtta ja need rinnataskusse poetada. Lipsusõlm tundus olevat vastikult pingul.

Läks terve igavik, enne kui uks avanes ja selle taga seisis paljajalu T-särgi ja kottis dressipükstega tüdrukunääps. Gunn ei olnud Donnat mitu aastat näinud. Ta teadis, et ta peab olema juba kahekümnendate eluaastate lõpus või vanemgi, ehkki ta mõjus ikka veel nagu kaheteistkümneaastane. Väikest kasvu. Kõhetu. Habras. Ja ikkagi rabas Donna välimus Gunni. Koltunud, sama hästi kui läbipaistev sinkjas nahk. Varjud silmade all. Õlgadeni ulatuvad juuksed olid rasvased, peaaegu määratlematut värvi ja kõrva taha lükatud. Ta sünges pilgus oli hirm.

Gunn kraapis kuskilt oma hääle välja. „Tere, Donna.“ See kõlas isegi ta enda kõrvus ebareaalsena. Ta pidas pausi. „Kas Fionnlagh on kodus?“

TEINE PEATÜKK

Konditsioneerid surin oli ta illusioonide purunemise kaugeks taustaks. Pidev, peaaegu hoomamatu. Teadvus suutis hõlmata ainult kontrollitud temperatuuri selles akendeta ruumis.

Püüdes silmi puhtaks saada pilgutades Fin mitu korda vaevatud laugusid ja keskendus siis uuesti enda ette lauale seatud kolmest kahekümne seitsme tollisest monitorist keskmisele. Laua all tundis ta arvutikorpuse soojust jala vastas ja nihutas tooli pisut paremale. Nii arvuti ise kui ka ekraanid, millele kuvati fotosid, surisesid iseloomulikult – konditsioneeriga ärritavalt kokku sobiv kakofooniline koor. Ta ei teadvustanud seda juba ammu. Visuaalne trauma oli tähelepanu kuulmiselt kõrvale juhtunud.

Praeguseks oli ta selle juhtumi kallal töötanud juba mitu nädalat, uurijad tassisid talle lõputute hunnikutena sülearvuteid, väli-seid kõvakettaid ja mä lupulki. Meeleheitel mehed olid teinud kõik, mis nende võimuses, et kustutada tumeveebist alla laetud pilte. Fini töö oli need taastada. Tõendusmaterjalid ulatusliku meesterühma vastu, kes jagasid omavahel säärast kraami, mida kõik teised peaksid kujuteldamatuks.

Ta oli teinud, mis vähegi võis, et lauale kuhjunud ketaste kaableid ja muud taolist korrastada, aga ikkagi nägid need välja nagu jäägid Itaalia restoranis sulgemisajal. Hiireklõpsatusega käivitas ta failide taastamise programmi ja ootas ning vaatas, kuni see ta ekraani kaustade ja alamkaustadega täitis, hakates lõpuks meenutama varem kustutatud andmete malelauda. Protsessor undas ja urises laua all ja ta ootas ja ootas, kuni see oma töö tehtud sai.

Siis läks mõni minut, enne kui ta suutis ennast sundida esimest portsu taastatud faile eelvaadet pakkuva programmiga avama, ning siis avanesid temast paremale jääval monitoril kiiresti kümned .jpeg

pildid. Seal ei saanud olla midagi, mida ta praeguseks juba näinud ei olnud, aga see tekitas temas endiselt jälestust. Iga uus foto mõjus nagu rusikahoop kõhtu.

Ta sirutas käed välja ja nägi, et need värisevad monitoride valgel. Ta hingamine oli kiire ja katkendlik. Hetkeks tundus talle, et võib oksele hakata. Laua kõrval oli plastist prügikorv. See ei oleks tal esimene kord seda kasutada. Ta tegi teadliku pingutuse, et sügavalt hingata, ja meenutas selle töö kirjeldust, mis oli talle saadetud vastuseks tema taotlusele.

Edukalt kandidaadilt oodatakse tegelemist arvutijuurdluste tehniliste aspektidega digitaalse kriminalistika juurdluste energilisel läbiviimisel, töökohustuste hulka kuulub tõendusmaterjalide kogumine, väljavõtete tegemine, tõlgendamine ja esitlemine kohtus kasutamiseks kõlbulikul viisil. Tööülesannete hulka kuulub häirivate fotode vaatamine ja Töövõtja on kohustatud iga kuue kuu möödudes psühholoogi juures käima ning vajaduse korral pöörduma töötervishoiuarsti poole.

Otsekui pilkeks oli tööpakkumine lubanud, et „kõik kulud, mis tekivad nende ülesannete täitmisel, kaetakse Politsei fondidest“. Nagu muudaks see kogemuse kuidagi kergemaks.

Fin teadis, et kuitahes palju seansse ta politsei psühholoogiga ka ei tee, ei saa nad kunagi ta peast kustutada neid fotosid, mida teised olid nii kangesti varjata püüdnud. Nende häbi muutus tema õudusunenägudeks.

Politseinikuna töötades oli ta näinud asju, mis ta ööseks lohutamult värisedes põrandale vedelema sundisid. Asju, mida ta kunagi unustada ei saa. Võib-olla naiivsusest ei olnud talle pähegi tulnud, et arvutikriminalistikaga tegelev tsivilist võib olla sunnitud nägema veel väga palju hullemat kraami. Sellist, millest ta ei tohi kunagi rääkida ega mida arutada kellegagi, kes pole juurdlustega seotud. See oli ta enda vastu üles keeranud, temasse kogunes plahvatusohtlik tunnete kokteil, millest ta teadis, et ei suuda seda igavesti eneses hoida.

Järgmise kohtumiseni psühholoogiga oli veel ainult kaks nädalat, aga millegipärast ta kahtles, kas suudab nii kaua vastu pidada.

Ootamatu otsustavusega lülitas ta arvuti unerežiimi, lükkas tooli lauast eemale ja tõusis, et selle seljatoelt kuube võtta. Ta avas ukse ning astus koridori, mille üks külg oli aknaid täis, ja üllatus, nähes, et pole veel pimedaks läinud. Koopas, nagu ta seda kutsus, ei saanud kunagi aru, kui kaugele päev on jõudnud. Aga ikkagi oli kell juba kõvasti kaheksa läbi ja ta jääb koju jõudmisega hilja peale. Ainus lohutus oli see, et liiklus on niisugusel kellaajal hõre, kui ta linna lõunaosas asuvast Govanist ida poole Shawlandsi suundub.

Õhtune õhk väljas oli niiske ja endiselt soe, tumedad pea kohale kogunevad pilved ähvardasid vihmaga. Aga oli hea pääseda konservõhu hingamisest. Fin otsis parklast oma Honda ja keeras Helen Streetile. Autod kogunesid nurga peal McDonald'si juurde järjekorda ja tema keeras lõunasse, et sõita risti üle M8 ja siis mööda Paisley Road Westi, teha tiir ümber Pollocki pargi, mööduda Crossmyloofist ning keerata lõpuks Moss-Side'i teele.

Siin, möödudes kahekorruselisest liivakivist Shawlands Academy, aeglustas ta sõitu ja tundis nagu alati lahusolekuvalu. Ta poeg Fionnlagh oli pärast ülikooli lõpetamist siin peaaegu viis aastat õpetanud. Ta oli Donna ja väikese Eilidhiga elanud vaevalt kümne minuti kaugusel Finist ja Marsailist ja nad olid oma poega ja poja-tütart peaaegu igal nädalal näinud.

Esimest korda elus tundis Fin siis, et kuulub tõelisse perekonda. Nad hoidsid Marsailiga tihti Eilidhit. Mõnikord läksid nad kõik koos pühapäeval välja sööma. Jõulud ja uus aasta võeti vastu kas ühtede või teiste kodus ja ta oli tõelise naudinguga jälginud, kuidas Eilidh oma kinke avab. Tüdruku puhast varjamatut rõõmu selle üle, mis ka pakis ei peitunud. Kui erinev oli see ta enda lapsepõlve jõuludest tädi seltsis, kössitades külmas majas turbatule lähedal, nahk ühest küljest kärssamas ja teiselt poolt külmumas, samas kui tädi vahtis tühjal pilgul uduseid telesaateid ja limpsis lemmikšerrit. Kui tal oli üldse meeles olnud Finile kingitus hankida, siis ei olnud see midagi niisugust, mida ta oleks jõuluvanalt paluda võinud.

Samas olid poputavad vanemad Artairi kinkidega üle ujutanud, puu all soki sees oli neid alati veel lisaks. Ja ta nautis siiralt võimalust nendega Fini ees uhkustada, kui nad pärast jõule ja enne aastavahetust kohtusid.

Nii oligi Fini tuline soov alati olnud nii-öelda rõõmus pühadeaeg kiiresti kaelast saada ja tagasi kooli minna.

Ta istus valgusfoori taga ja toksis kannatamatult rooli. Uudis, et Fionnlagh oli saanud tööle Stornoways asuvasse Nicolsoni kooli loodusainete õpetajana, oli tulnud nagu välk selgest taevast. Fionnlagh oli neile öelnud, et Donna tahtis kangesti tagasi saarele minna, pannes seda kuidagimoodi Donna süüks, kuigi nii Fin kui Marsaili teadsid, et koju minna tahtis just Fionnlagh.

Ja oligi kõik. Kolme kuu pärast olid nad läinud. Korter müüdüd, mööbel autosse laaditud ja läkitatud Nessi, kus noored kavatsesid kolida tagasi Artairi ja Marsaili kunagisse majja. Macinnesi majja, kus Fionnlagh oli üles kasvanud, enne kui sai teada, et ei ole Artairi poeg. Ju see siis *oli* tema kodu, arvas Fin. Aga see polnud koht, kuhu Fin uuesti minna tahtnuks. Lapsepõlve varjude hulgas jõlkus seal endiselt liiga palju halbu mälestusi, need olid imbunud selle maja atmosfääri. Fin ei suutnud kuidagi astuda üle selle läve, kujutamata ette, et tunneb Artairi isa piibu lõhna. Magus Hollandi peene lõikega tubakas, mille lõhn püsis seal veel kaua pärast ta surma.

Eilidh oli nüüd kaheteistkümneaastane ja Fin ja Marsaili olid tundnud puudust tema suureks kasvamise aastatest, mis enam kunagi tagasi ei tule. Eilidh küll helistas regulaarselt Skype'is või Messengeris, aga see ei teinud sama välja, ja Marsaili kurbus oli peaaegu leinaline, peaaegu nagu oleks ta kaotanud tütre.

Lapsukeste, nagu nad neid kutsusid, lahkumine oli jätnud nende ellu tühimiku, mis tekitas neis kummalise läbikukkumistunde, kui keskiga tasapisi kätte jõudis. Näriva rahulolematuse eluga. Ja ka teineteisega.

Niisiis oli Fin matnud ennast töösse, mis kurnas ta elujõudu, ja Marsaili jäänud koju oma purunenud illusioonide kätte hauduma. Ja siis läks ta reede- ja laupäevaõhtuteks ettekandjana tööle Ubiquitous Chipi – ainsatel õhtutel, mil nad oleksid saanud segamatult koos olla.

Fin leidis Bellwoodi tänava otsa lähedal Hondale parkimiskoha ja kõndis vaevatult maja number nelikümmend kolm juurde. Kui ta kolmandale korrusele jõudis, olid ta jalad tina täis ja sisetunne soovitas lihtsalt ringi pöörata ja minna uuesti välja, otsida mõni kõrts, kus keegi teda ei tunne. Istuda vaikesse nurgas ja ennast oimetuks juua.

Võti ei olnud veel lukuaukugi jõudnud, kui uks lahti paiskus ja seal seisis Marsaili ning vahtis teda hullumeelse pilgul. Ta nägi jube välja. Silmad punased. Nägu pisaratriibuline.

Fin ehmus. „Jumal küll, Marsaili, mis juhtus?“

Marsaili alahuul värises, kui ta püüdis rääkimiseks sisse hingata. Lõpuks kostis ta hää, seda katkestasid nuusutused, mis ennast kuskil sügaval tema sisemuses vabaks murdsid. „Fionnlagh ...“

Fin tundis, kuidas maailm ta jalge all kokku kukub. „Mis temaga on?“

„Ta ... ta arreteeriti.“

See jutt ei olnud arusaadav. „Mille pagana pärast?“

„Mõrva.“